

Pranwan ladaw (3), C, 2022

Nehemiah 8:2-6, 8-10 1Kor 12:12-30 Lk 1:1-4, 4:14-21

Hkristu Madu a Hkyela magam hpang ai lam

Hkristu hta tsaw ra ai nu wa hpu nau ni e, ndai laban gaw Pranwan ladaw hta (3) ngu na laban rai nga ai.

Chyum Laika Sang Lang Ai Lam

Laban shani shagu na Chyum laika hpe sang lang ai hta Nawku Hpung kaw nna lata masat da ai chyum daw hte hpang ai re.

Ndai Laban na chyum daw langai gaw Ezra hte Nehemiah chyum laika hta na rai nga ai. Ndai chyum laika sara lahkawng gaw Yesu Madu n shangai shi yang shaning manga tsa (500) daram aten hta nga lai wa ai yan rai ma ai. Maigan mungdan de shaning law law mayam yam hkawm ra ai kaw nna tinang mungdan de bai htang wa ai ni Yeresalem hpe bai gaw gap ai hta garum lai wa ai yan rai ma ai. Shan lahkawng yan rau ta gindun let magam bungli galaw lai wa ma ai. Ezra gaw Israel myusha ni shanhte a makam masham lam hpe bai gaw gap shangang shakang ai hta garum ya na sharawng awng ai wa rai nga ai. Nehemiah gaw akyu rawng ai hku tengman ding hpring ai hte up hking ai masa hpe gaw de da ya ai wa rai nga ai.

Chyum daw lahkawng gaw San Pawlu a Korintu hpung masha ni hpang shagun dat ai laika langai hta na rai nga ai. Shi a shagun laika ni hta na lachyum rawng dik ai mungga laika hkrang rai nga ai. Hkristu gaw daw shan law law rawng ai wenyi hkum hkrang hte bung nga ai; dai hkum hkrang a baw mung shi rai nga ai; dai hkum hkrang hta anhte Hkristan ni lawm nga ga ai; dai wenyi langai sha hta kashin kamun hkam la nna hkum hkrang langai sha tai wa saga ai hte nlang hte a myit masin hta dai Wenyi langai sha hpe hkam la saga ai, ngu sharin shaga da ai.

Kabu Gara Shiga gaw San Luka laika, daw kaba langai hte mali hta na rai nga ai. Yesu Madu Nazareth de bai htang wa nna tara jawng hta mungga hkaw tsun sharin shaga ai lam rai nga ai.

Chyum daw masum hte jaw ai sharin shaga lam gaw (1) Hkristan ni gaw Hkristu a hkum hkrang rai ngai ai langai sha re ai Nawku Hpung hpe gaw de sa wa na matu prat hta ahkyak ai lit magam nga ai. Kanu Nawku Hpung a lam woi ai hta hkan nang ai buga na Hkristan Nawku Hpung hpe gaw de na matu rai nga ai. (2) Shut hpyit chye nna si mat na shinggyim masha hte shinggyim wuhpung wuhpawng hpe gaw de sa na matu tsun ai gaw n rai nga ai. Hkristan Nawku Hpung gaw shinggyim

wuhhpung mung rai nga ai zawn Karai Kasang hte mung seng nga ai rai nna, Karai Kasang a magam mung gun hpai ra ai rai nga ai. Dai majaw gaw, teng man ai Hkristan ni gaw dai teng man ai Hkristan sak prat hta sak hkrung let teng man ai Nawku Hpung hpe gaw de sa wa ra ai.

Hkristan sak prat a ahkyak kri madung lahkawng gaw Karai Kasang a sak hkrung mungga hte Missa Hkungga chyeju rai nga ai. Karai Kasang a sak hkrung mungga gaw ahkyak ai rai nna, anhte a mara a matu teng man myit malai lu let anhte a ntsa Karai Kasang tawn da ai yaw sin ai lam hpe shagrit shanem ai hte myit san seng ding hpring dingman ai hku sakse hkam sa wa na matu rai nga ai.

Maigan mungdan de mayam yam hkawm ra mat ai Yuda myusha ni a matu Myihtoiz Ezra hte Nehemiah yan galaw ai magam

Shaning manga tsa (500) ning daram Israel myusha ni a hpyen tai nga ai hkawhkam Nelukhaneza gaw Yerusalem hte Solomon gaw gap da ai Htingnu hpe jahten kau ya ai. Israel myusha yawng ngu na daram Babylon de mayam hku woi wa hkrum ma ai. Asak kung sai dinggai dingla nkau ni hte matsan mayan re ai ni nkau sha ngam da hkrum ma ai.

Ndai mabyin hpe, Israel myusha ni myit malai lu nna du sa na ra ai Messiah hpe jing jing rai ala nga lu na matu, shanhte ni myit n pyaw hpa mabyin hpe hkrum katut na hpe Karai Kasang ahkang jaw byin shangun ai, ngu hkam la ra ga ai.

Chyum laika hta, grau nna Ga Shaka Dingsa gaw, dai aten na shinggyim masha ni myit la lu ai ningmu hte shanhte chye na ai ga si hpe jai lang ai majaw “dam jaw ai” ngu jai lang lai wa ma ai she rai nga ai. Hkristu Madu jaw ai anhte a matu Karai Kasang lajang da ai gaw tsaw ra matsan dum lama ai lam she rai nga ai.

Mayam prat kaw nna tinang mungdan de bai htang wa lu sai lam ndau ai shaloi, dai maigam mungdan hta masan sa ai ni, lu su nga mai taw sai ni hte Asuya magam gun ni gaw bai nhtang wa na ningdang ma ai.

Bai htang wa ai ni law malawng gaw matsan mayan ni hte gaida gaidaw ni sha rai ma ai. Shanhte gaw tinang a buga de bai du lu ai majaw kabu pyaw ma ai. Tinang a kaji kawoi ni a ginra buga hta Karai Kasang hpe wanglu wangla nawku daw jau lu ma ai.

Raitim, matsan ma ai majaw gaw Nawku Htingnu gaw gap ai hta, buga gaw sharawt ai hta, kun dinghku gaw sharawt ai hta n-gun atsam marai arang bang nna shakut shaja ra ma ai.

Shanhte a n-gun lagaw hte bai gaw gap da ai Htingnu hpe Solomon gaw gap da ai hkik hkam htingnu hte bai shingdaw shingran mu shagu myi pri hkrat lai wa ma ai.

Shaning kade nna yang, kaga Yuda myusha ni mung Babylon kaw nna Yerusalem de bai htang du wa ma ai. Dai Yuda myusha ni hta na bawsang langai hpe dingman dinghpring ai Hkingjawng Ezra woi awn ai rai nga ai. Shi gaw Yuda myusha ni hte seng nna hkawhkam hpe hpaji jaw ai lai wa ai wa rai nga ai. Yuda myusha ni Mawshe tara hpe hkan shatup ma ai kun, n hkan shatup ma ai kun, Nawku Htingnu ningnan hta htung lai hte maren nawku daw jau lam nga ai, n nga ai hpe chye lu hkra hkawhkam gaw Ezra hpe Yerusalem de shangun dat ai.

Dai hkawhkam a madung yaw shada lam gaw makam masham lam hte seng ai gaw n rai nga ai, mung masa lam hta amyat htuk la na matu she rai nga ai. Dai Yuda myusha ni shanhte a makam masham hta wanglu wangla rai shang lawt ai hku sharin shaga shaman shakyang ya ai a marang e Asuya tara npu e nga chye wa na ma ai ngu myit mada lai wa ai, kam lai wa ai rai nga ai. Tsun ga nga yang, makam masham a majaw mungdan lam hta tara upadi hte up hkang sa wa lu na re ngu myit la hkam la ai rai nga ai.

Babylon na rung hta Nehemiah ngu ai Yuda myusha langai mung nga lai wa ai. Shi a bungli gaw hkawhkam wa a sha ku hta tsabyi ntsing hkyen ya bang ya ai bungli rai nga ai. Shi gaw Yerusalem de bai htang wa ai ni hte aten tup matut mahkai lu ai wa rai nga ai. Shi gaw Yerusalem kaw nga ai shi a myusha ni Yerusalem hpe makawp maga na matu bungku hpe n gaw gap dingsa simlam n nga na re ngu myit la hkam la let shanhte hpe sadi jaw lai wa ai wa rai nga ai. Hkawhkam hpe mung buga de jahkring mi wa nna galaw ra ai ni galaw ngut jang bai sa wa na ngu aten kadun ahkang hpyi ai shaloi, hkawhkam mung Yerusalem hpe up hkang na matu shi hpe lit shatsam let shangun dat ai.

Shawng daw hta tsun dan sai hte maren, Myihtoizi Ezra hte Nehemiah yan bungli rau galaw ma ai gaw Myihtoizi Nehemiah Yerusalem de bai du wa ai aten kaw nna madung grau galaw wa ma ai rai nga ai.

Ezra gaw makam masham lam hta lit la woi awn nna, Nehemiah gaw up hkrang masa lam hta lit la woi awn ai rai ma ai.

Mung shawa masha ni hpe Mawshe tara hti dan ai lam

Israel myusha ni maigan mungdan hta mayam yam ai prat kaw nna bai htang wa ai shaloi, Mawshe tara hpe n chye ai ni nga ma ai zawn, n chye jahpai hpai ai ni mung nga ma ai rai nna, moi na zawn n hkan shatup ma ai. Mawshe tara matsun ni hpe pyi

n hkan shatup wa ma ai. Laban nhtoi ni hta tara shadik ai lam ni mung hprai wa ma ai, atsawm n hkan shatup ma ai. Tara maigan masha ni zawn nga lai wa ma ai.

Ezra a bungli gaw shanhte hpe Mawshe a tara lam ni bai daw k bang ya na hte dai tara hpe hkan shatup mu ga matu lit la sa ai rai nga ai. Shawa masha law law hpe shaga zuphapwng da nna shi hkum nan Mawshe tara ni hpe law law lang hti dan nna, hpaji ninghkring ni a garum ya ai hte rau shanhte hpe tara lachyum ni hpe shang lang dan shangun ai.

Tara Laika hpe dai ten na masha law malawng n chye na mat sai Hebrew ga laika hte ka da ai majaw laika ga lachyum htai dan na laika hpaji chye ai masha ra ai rai nga ai. Shanhte gaw Babylon mungdan hta jai lang ai Aremic ga hpe sha madung shaga ai aten rai nga ai.

Ndai laban na Chyum daw langai hta, Chyum daw ni hpe madat hkam la nga ai shaloi myi prwi hkat ma ai lam na lu ga ai. Chyum laika ni gaw Karai Kasang, ji woi ji wa ni hpe matsan dum lama myit kaba tawn da ai raitim, shanhte ni chyeju n dum chye ma ai hpe bai myit dum shangun ai rai nga ai. Madat hkam la nga ai shanhte ni hkum nan mung sadi n dung ai, shanhte a prat gaw dai hti dan ai chyum laika hte nhtan shai nga ai hpe dum chye ma ai.

Dai ten kaw nna, Mawshe a tara ni hpe htep lahti hkan shadik sana ngu myit daw dan lai wa ma ai. Grau nna gaw shanhte hpe shut shai ai hku lam madun lai wa sai shanhte a ningrum ningtau ni hpe kau da na, Mawshe tara hte maren laban nhtoi hpe manu shadan hkan shatup na, Nawku Htingnu hpe makawp maga hting hkang na hte dai hta nawku daw jau magam galaw na matu ra kadawn ai alu atan ni hpe jaw bang na, ngu myit daw dan lai wa ma ai.

Kabu Gara Shiga Chyum Daw Ni Hpe Sumru Yu Ai Lam

Kabu Gara Shiga ka sara San Luka gaw Antioch mare hta Hkristan masha tai wa ai tsi du langai mi mai byin ai ngu labau sawk sagawn ai ni tsun da ma ai. Shi ka lajang da ai chyum laika hpe bai matut ka ai wa gaw Yuda myusha n re ai kaga myu langai ngai rai na re ngu mung sawk sagawn da ma ai. Mahte, Marku hte Yawhan ni yawng gaw Yuda masha ni rai ma ai.

San Luka gaw Madu Yesu hpe myi chyaw n hkrum yu ai. San Pawlu a lahkawng lang ngu na hte masum lang ngu na sasana hkrum lam hta hkan nang ai wa rai nna, shani shagu na matsing hpa lam ni hpe ka matsing la ai hpang Chyum Laika hpe dai matsing ni hpe lakap nna ka lajang da ai rai nga ai.

Chyum laika ka hpang na matu Yesu a lam kasa ni kaw san sagawn la ra ai. San Luka ka da ai Luka laika hte kasa laika hpe salang langai rai nga ai “Theophilus” hpe Myit dum shayawn ai da ai rai nga ai. “Theophilus” a lachyum gaw “Karai Kasang a manang wa/kaja” ngu ai rai nga ai.

Ndai mying madu wa gaw mying dan hkrung ai wa rai nna hpung shang sana wa, shing n rai, shang sai Asuya kaw na salang langai mai byin ai.

Raitim, San Luka gaw shi zawn shawng de tara maigan masha rai nna, hpang daw de hpung shang wa ai Hkristan shagu hte yawng a matu yaw shada nna ka lai wa ai rai nga ai. Hpa majaw nga yang Hkristan shagu gaw Karai Kasang a “manang” rai nga ai.

San Luka a Kabu Gara Shiga Chyum Laika gaw Hkristan masha shagu a prat hte makam masham a matu ahkyak ai ningpawt rai nga ai. Shi a yaw shada ai gaw Karai Kasang a mungga rai nga ai Kabu Gara Shiga a majaw Hkristu hpe na chye wa nna sadi dung let Shi a hpang hkan na matu rai nga ai.

Nazareth mare de Yesu bai sa du ai lam

Ndai laban bat na Kabu Gara Shiga a chyum laika daw lahkawng ngu na daw gaw Yesu Madu Shi a dum nta buga rai nga ai Nazareth mare de bai du sa wa ai lam rai nga ai.

Yawdan hka hta Yawhan Baptista a lata kaw Kashin Kamun hkan la ai. Dai hpang Wenyi e lam woi ai hte akyu hpyi, lusha gam na matu nam mali hta mali shi (40) ya mashi (40) na nga ai. Sadan a agung alau hpe awng dan kau ai hpang gaw sasana magam galaw na matu pru hkawm hpang ai. Shata loi na ai hpang gaw Shi a mungga hte hpung dagu atsam ni a majaw masha law law shi hpe chye wa ma ai.

San Luka gaw Yesu hpe masha law law chye wa ma ai hpang Shi a buga rai nga ai Nazareth mare de bai htang sa wa ai ngu tsun da ai. Mare masha ni shi hpe hkan hkalum la ma ai. Laban nhtoi du wa ai shaloi, moi na zawn sha tara jawng de sa ai (Lk 4:16). Masha ni mung Madu Yesu a mungga madat na matu hpyi shawn ma ai.

Yesu hti ai chyum daw gaw Myihtoi Isaia laika 61:1-2 hta na Messiah du sa na lam rai nga ai. Dai Messiah gaw shinggyim masha ni a matu shalawt ya na lam hte kabu pyaw lam hpe gun sa wa na ra ai lam rai nga ai. Israel myusha ni grai ra sharawng ai Chyum daw rai nga ai.

Luka 4:20 hta “Tara jawng na masha yawng mung shi hpe azi yu nga ma ai,” ngu San Luka ka da ai gaw shanhte ni dai chyum daw hpe grai ra sharawng grai myit mada nga ma ai hpe shaleng ai mung rai nga ai.

Yesu Madu mung dai myihtoi ga gaw shi hta dik wa sai lam shanhte hpe tsun shana ya wu ai. Shanhte gaw dai ga a majaw Yesu hpe mare kaw na gawk shapraw kau ma ai. Shiga madat wa gaw Yesu a ndai ga a majaw shi hpe gara hku mu mada ai rai.

Akyu hpyi saga

Wa Karai Kasang e, Karai Mungga hpe manu shadan hti sumru, madat hkam la hkan shatup let Missa Hkungga hpe manu shadan chyeju hkam la chye ai myit hte ta tut galaw shatup lu na makam masham jaw bang ya rit. Anhte a Madu Hkristu a marang e hpyi nem nga ga ai. Amen.

Hkristu hta tsaw ra ai hkung ga ai Tara hkaw sara/num ni hte nu wa hpu nau ni e, ndai laban gaw Pranwan ladaw hta (3) ngu na laban rai nga ai.

Hti ang ai Ja Chyum Mungga ni gaw

Chyum Mungga Daw (1) Nehemiah 8:2-6, 8-10

Chyum Mungga Daw (2) 1Kor 12:12-30

Kabu Gara Shiga Lk 1:1-4, 4:14-21

Ndai Ja Chyum Mungga ni hpe hti nna, hpawtni na nawku dawjau lamang ni hpe woi awn nga ga.